

VÍZ~HANG

Az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság hivatalos lapja
IV. évfolyam, 1. szám

Víz=Élet
Minden
cseppje
kincs!

CÍMLAPKÉP:
Víz világnapi pályázatok

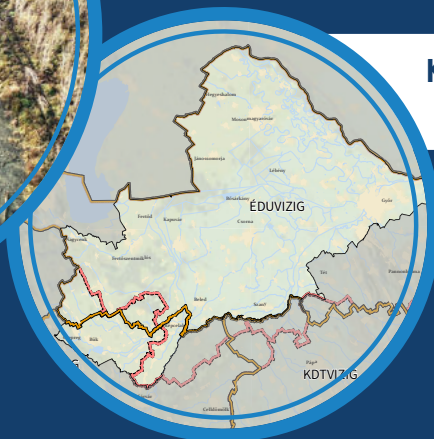
Felső-Duna projekt előrehaladása

Kisalföld tájegység vízkészlet-
gazdálkodási térségi terve

2020. március

www.eduvizig.hu

Köszöntő

Kedves Olvasó!

Örömmel köszöntöm Önt a Víz-Hang újság 2020. évi első számának megjelenése alkalmából. Az újság szempontjából még év eleje van, de amikor Ön ezeket a sorokat olvassa, már márciust írunk, és – amint az a hírekből is látszik – javában zajlik az év, megkezdődtek műveinken a fenntartási munkálatok, az öntözésfejlesztést szolgáló létesítményeinken az infrastrukturális hiányok felszámolását célzó feladatok végrehajtása, folyik a szakágazati munka, volt már ár- és belvízi védekezésünk és valamennyi KEHOP projektünkön jelentős előrehaladás tapasztalható. Közöttük van olyan is már, ahol a kivitelezés befejeződött, illetve nagyon közel van a befejezéshez.

Az elmúlt években vízkárelhárítás szempontjából nyugodt napjaink voltak, de biztosak lehetünk abban, hogy a hosszú száraz hónapokat előbb-utóbb ismét csapadékosabb időszak követi majd, ezért az ár- és belvízi védelmi képességünk folyamatos fenntartása kiemelt feladatunk marad.

Március 22-én a Víz Világnapját ünnepeljük. Az ünnepi megemlékezések, a koszorúzás és a Magyar Hidrológiai Társaság Győri Területi Szervezetének ülése mellett idén is felkeressük a győri és Győr környéki iskolákat, hogy felhívjuk a figyelmet a vízgazdálkodás fontosságára. Terveink szerint ezúttal is megrendezzük a hagyományos gátórfutást, ahol egy futóverseny keretében adjuk meg a tiszteletet védelmi rendszerünk egyik legfontosabb szereplőjének, a GÁTÓRNEK.

Munkában gazdag időszak vár tehát ránk. Ehhez kívánok munkatársaimnak jó egészséget és kitartást, partnereinknek pedig a sikeres együttműködésből fakadó meglepettséget.

Németh József
igazgató

HIDROLÓGIA

Tájékoztató a Fertő tó aktuális helyzetéről

A Fertőrákosi Hidrometeorológiai Állomáson 2019-ben 558 mm, a legutóbbi 12 hónap (2019. február – 2020. január) alatt pedig 528 mm csapadék hullott. Ezek az értékek 7, illetve 12 %-kal elmaradnak a 601 mm-es sokéves (1981 – 2010) átlagértéktől. Ennek megfelelően megállapítható, hogy az elmúlt bő egy év folyamán a csapadékhányos hónapok voltak túlsúlyban.

A tavaly januári kismértékű többlet után április végéig átlag alatti csapadékmennyiség hullott, mintegy 40 mm-nyi hiányt okozva. A májusi csapadékösszeg viszont kiugróan magas – a sokéves átlag közel két és félszerese – volt, így a hónap végére a korábbi hiány 46 mm többletté változott. Ezután a nyár folyamán viszont jelentős csapadékhány mutatkozott, csak a júliusi összeg közelítette meg az átlagot. Az őszi és téli hónapokban is folytatódott a szokásosnál szárazabb időjárás, bár a novemberi csapadéktöbblet kissé enyhítette az addigi szárazság hatását. A teljes időszak legnagyobb negatív eltérése a havi átlagtól júniusban volt (-51 mm, -64%), a legnagyobb többletnek pedig a már említett májusi (+86 mm, +138%) adódott. 2019 végére 43 mm, idén január végéig összességében 59 mm-nyi hiány alakult ki.

A havi középhőmérsékletek a májusi kivétellel jelentősen, jellemzően 1-4 °C-kal meghaladták a sokéves átlagértékeket.

A fenti körülmények hatására a Fertő tó nyugalmi vízszintje az elmúlt 13 hónap folyamán általában a sokéves (1966 – 2019) átlag körüli +2, -14 cm-es sávban (átlagosan 7 cm-rel alatta) mozgott. Az időszak legalacsonyabb értéke október 29-ére alakult ki: 115,27 moAf-ig csökkent le a tó vízszintje. Azt megelőzően még a rendkívül csapadékos május ellenére is csak 115,59

moAf legnagyobb vízszint tudott kialakulni június elejére, ami 21 cm-rel volt alacsonyabb az akkor érvényes nyári szabályozási szintnél. Idén január végén 115,41 moAf vízszinttel volt jellemezhető a tó nyugalmi helyzete, ez 13 cm-rel alacsonyabb az egy évvel korábban mért értéknél.

A víztömeg tekintetében az elmúlt 12 hónap készletváltozása mintegy 36 millió m³ csökkenést mutat. A tavaly januártól június elejéig bekövetkezett készletnövekedés 31 millió m³, az azóta tapasztalható legnagyobb csökkenés október végéig pedig 90 millió m³ volt. A júniusi maximum óta mostanáig történt csökkenés mértéke 50 millió m³.

Az OMSZ hat hónapos valószínűségi előrejelzése alapján június végéig az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás a legvalószínűbb. A kis valószínűségű szélsőségeket leszámítva csak a tavaszi időszakban várható az átlagosat elérő csapadékmennyiség. A prognózis bevalása esetén, valamint figyelembe véve az előrejelzésben szereplő 50 %-os valószínűségű csapadék-értékközök alsó és felső értékeit, a Fertő tó természetes készletváltozása június végéig a mostanihoz képest -10 és +12 cm közötti nyugalmi vízszintváltozást jelentene. Csapadékos időjárás (50 %-os sáv felső határa) esetén az időszak legvégére is csak a sokéves (1966 – 2019) átlagvízszint elérése lehetséges. A legvalószínűbb, valamint a kevésbé csapadékos (50 %-os sáv alsó határa) esetben ezen értékek megközelítése nem valószínű és a vízszint július elején az egyébként is alacsony 2019-es évi értékek alatt maradna ~10, illetve ~20 cm-rel. Ez utóbbiak a 2004-es és 2003-as évek vízszintjeinek felelnek meg.

(Gyüre Balázs)

Víztudomány

Jakab István: Öntözési vízigény számítása a dinamikus vízkészlet-gazdálkodáshoz a Rábca mellékvízfolyásain

A cikkben a szerző által a Széchenyi István Egyetemen készített diplomamunka kivonataként bemutatja a különböző mezőgazdasági termények vízigényének meghatározását a Blaney-Criddle eljárás alapján. Ez a módszer lehetőséget biztosít arra, hogy vízigényidősorokat hozzunk létre, ami a dinamikus vízkészlet-gazdálkodás során használt vízháztartási modellek egyik fontos határfeltételi időszora lehet.

A cikk teljes terjedelmében újságunk utolsó lapjain, a mellékletben olvasható.

Rövid hírek

Felső-dunai mellékágrendszerek árvízvédelme és vízpótlása projekt aktuális munkálatai

Korábbi számaink folytatásaként ismét beszámolunk az OVF és igazgatóságunk konzorciumában megvalósuló KEHOP projekt aktuális munkálatairól:

A Dunakiliti duzzasztómű feletti ún. tározótérben elkészült a Benda-ág rehabilitációja, továbbá a Cikolaszigeti mellékágrendszerben lévő Alsó-Vörösfüzesi, a Barkás, a Revolver, a Disznói, a Jakabi és az Ásványi mellékágrendszerben a Felső-kalapszigeti mellékágak kotrása. E beavatkozásoknál a korábbi „érszűkületes” szakaszok kibővítésével elértük, hogy a kisvízes időszakokban jelentősen javult ezeknek az ágaknak a vízellátása, csökkent a kiszáradás veszélye.

A fokgazdálkodási elvek szerint kotrással bővítettük ki a Tejfalusi mellékágrendszerben lévő Öregszigeti-tó, a Helenai-tó, a Szigeti-Duna jobb partján lévő Öregréti vizes élőhely, a Kisbodaki mellékágrendszerben lévő Liba-tó és az Ásványi mellékágrendszerben lévő Újszigeti vizes élőhely rávezető fokainak szelvényét.

A Hullámtéri Vízpótló Rendszerben az alábbi munkákat végeztük el: a Ferde-gát átalakítása, a Barkás-ág rányitása az Öreg-Duna medrére, melynek következtében árvízkor a bekötés, mint árapasztó vápa funkcionálhat. A vápa szintjét az árasztásos vízszinthez igazítottuk, attól 20 cm-rel magasabb szintre kiépítve.

A Lénai-ágon megépült a vízkivételi műtárgy, valamint befejeződött a Denkpáli ágvéglezárás melletti balparti árapasztó fejlesztése.

Befejezéshez közelednek a Dunasziget község külterületén lévő ún. Kőhíd nevű vízszintszabályozó műtárgy rekonstrukciós munkái, valamint a Kisbodak község külterületén lévő ún. Szent Kristóf híd és vízszintszabályozó műtárgy (ld. fotó) fejlesztésének a kiviteli munkái. A műtárgy fejlesztése során a pályaszerkezet felső szintje 93 cm-el magasabbra került. A jobb parton pedig 6 m hosszúságú SBG szekrénytartókból egy új, 5,5 m szélességű nyílást alakítottak ki.

A Spelláki és a Szürkei töltőbukó átalakítása is a végéhez közeledik. A vápa szintjét az árasztásos vízszinthez igazítottuk, attól 20 cm-rel magasabb szintre kiépítve, megakadályozva ezzel a vízpótló rendszerbe táplált víz visszajutását („kiszökését”) a Duna főmedrébe.

A tárgyi projekt kiviteli munkái gondosan, előírászerűen és jó ütemben folynak.

(Kertész József)

Vízgazdálkodási Tanácsok 2019. évi tevékenysége

Az Észak-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács Győr-Moson-Sopron Megyei Szakmai Bizottsága 2019. február 14-én tartott ülésén Győr városának „Győr területén elhelyezkedő csatornák meder- és partrendezése” című pályázati anyagát tárgyalta meg és támogatta. Következő üléseiken, 2019. október 2-án 12 település (Abda, Bőny, Écs, Fertőszentmiklós, Győrzámoly, Ikrény, Nyúl, Osló, Pér, Pinnye, Tét, Ravasz), október 9-én pedig 5 település (Dunaszeg, Győrújbarát, Sarród, Sopronhórpács, Völcsej) Települési Operatív Programban benyújtott csapadékvíz-elvezetést segítő projektjének, pályázati anyagának adatait támogatást a Bizottság tagjai.

2019. április 29-én Gönyűn, a Gönyűi Közforgalmú Kikötő H4 hajóállás kezelőépületében megtartott ülésen a tagok elfogadták az új SZMSZ-t. Ezt követően Szabó József, az igazgatóság szakágazati vezetője ismertette a „Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációja” című KEHOP projekt előrehaladását. Végül Polgári István, Győr Megyei Jogú Város Polgármestere

Hivatalának képviselője bemutatta a Győrt érintő Modern Városok Programból finanszírozott beruházást, a vízi élménypark fejlesztését.

2019. november 19-én tartotta a múlt évi 2. rendes ülését az Észak-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács. A tagok előadást hallgathattak meg „A Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervek második felülvizsgálata és korszerűsítése (VGT3)” témakörben, valamint elfogadták a Komárom-Esztergom Megyei és a Győr-Moson-Sopron Megyei Szakmai Bizottságok éves beszámolóját. Ezen kívül elfogadásra került a 2020. évi munkaterv is.

Az ÉDUTVT Komárom-Esztergom Megyei Szakmai Bizottsága 2019. május 2-án, 2019. június 26-án és 2019. október 29-én ülésezett. Kisbér két belterületi csapadékvíz-elvezetést rendező TOP pályázati anyagát és Komárom város szennyvíz-agglomerációs felülvizsgálati kérelmét egyhangúlag támogatták. Támogatást nyert Héreg és Réde Települési Operatív Programban benyújtott csapadékvíz-elvezetést segítő projektje, illetve Gyermely-Gyarmatpuszta településrész Vidékfejlesztési Programban benyújtott, egyedi szennyvízkezelési rendszer kiépítésére irányuló pályázati anyaga. A Szakmai Bizottság támogatta Ácsteszer, Baj, Bajót, Dad, Gyermely, Pilismarót, Réde, Szomor, Tokodaltáró, Várgesztes Települési Operatív Programban benyújtott csapadékvíz-elvezetést segítő projektjét is.

A Duna Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács 2019. május 6-án tartotta első ülését, melynek a NYUDUVIZIG Kis-Balaton Háza adott otthont. A második ülésre 2019. december 5-én került sor Győrben.

(Nagy Anna)

ÉDUVIZIG védelmi gyakorlat

A központi védelemvezető 2019 őszén vízkárelhárítási gyakorlat megtartását rendelte el, melyre Győr belterületén került sor 2019. november 20-án. A gyakorlatot megelőzően reggel munkavédelmi eligazítást tartottunk, továbbá az adminisztrációt és jelentéstételt végző szakszemélyzet részére Lotus modul oktatás történt. A gyakorlatot valamennyi szakaszmérnökség és az Műszaki Biztonsági Szolgálat (MBSZ) bevonásával hajtottuk végre összesen 94 fő részvételével. A terepen a Masoni-Duna balparti kulisszanyílások beépítési próbája valósult meg 12 helyszínen a 01.05. védelmi szakaszon. A bácsai MBSZ telep hagyományos árvízvédekezési módok gyakorlatát bonyolította, ahol bordás megtámasztás, ellenyomó medence és buzgár elfogás építés, fóliaterítés, homokzsáksor magasítás és leterhelő paplan építés, továbbá fáklya kezelés zajlott.

(Gombás Károly)

VIZEK keretrendszer

A Belügyminisztérium gondozásában, a KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00023 azonosító jelű, „Mezőgazdasági Vízhatalnok Információs és Ellenőrzési Keretrendszer (VIZEK) kialakítása” című kiemelt projekt keretében elkészült a VIZEK informatikai keretrendszer. A rendszer elektronikus támogatást nyújt a vízjogi engedélyezési feladatokhoz, melynek részeként igazgatóságunk a vagyonkezelői- és objektumazonosítási nyilatkozatok kezelésében és kiadásában felelős. A keretrendszer éles üzeme január végén kezdődött meg.

(Kerék Gábor)

Vízkezelés-gazdálkodási terv a Kisalföld tájegységre

Tavaly elkészítettük a Kisalföld tájegység vízkezelés-gazdálkodási térségi tervét (VKGTT), mely egy olyan stratégiai terv, amely az engedélyező hatóságok részére is támpontot ad a közeljövőben megjelenő különböző célú vízigények engedélyezhetőségére vonatkozóan. A terv és annak részét képező stratégiai környezeti vizsgálat az öntözési célú infrastrukturális fejlesztéseket, valamint a mezőgazdasági vízigények hosszú távú kielégíthetőségét vizsgálja vízkezelés-gazdálkodási szempontból. A feladatot területi illetékesség okán a NYUDUVIZIG érintett osztályának bevonásával végeztük, személyes konzultációkkal, illetve adatszolgáltatásokkal segítve a tervezőt.

A terv tartalmazza a korábban, a térségi öntözésfejlesztés érdekében kidolgozott koncepcióterv infrastrukturális fejlesztési elemeit. Része ezen kívül egy felszín alatti vizes modellvizsgálat is, mely a jelenlegi, az engedélyezés alatt álló és közeljövőben tervezett vízhasználatok térségi talaj- és mélységi vízkészletekre gyakorolt hatását elemzi, hatásmérséklő intézkedések figyelembe vételével is.

A vállalkozó a szerződésben rögzített 2019. december 5-i határidőre teljesítette a vállalt feladatait. Az ellenőrzött SKV tanulmányt jóváhagyásra a Győr-Moson-Sopron megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi Osztályára felterjesztjük.

(Kerék Gábor)

Töltéskoronán való közlekedés szabályozásának változása

A töltéskoronák igénybevételére vonatkozó átdolgozott igazgatói utasítás szerint megváltozott az engedélyek formátuma, az engedéllyel bejárható töltéskorona szakaszok lehatárolása és a kiadási rendszer is módosult. A változások alapvetően a nyilvántartási rendszer fejlesztését szolgálják, illetve az engedélyeken nagyobb méretben feltüntetett előírások, illetve a honlapon elhelyezett széleskörű tájékoztatás remélhetőleg a közlekedési magatartás pozitív irányú változását vonja maga után. A dolgozói engedélyek továbbra is ingyenesek és visszavonásig érvényesek a teljes ÉDUVIZIG védműhálózatra.

(Gombás Károly)

Nyergesújfalu projekt előrehaladása

A megvalósításra vonatkozó közbeszerzési eljárás lefolytatásával 2020. év elején befejeződött a „Nyergesújfalu projekt – az Esztergomi kistérség hosszú távú árvízi biztonsága és ármentesítése érdekében szükséges árvízvédelmi fejlesztések” tárgyú beruházás előkészítő fázisa. A fejlesztés célja az árvízi részöblözet árvizek elleni védetségét biztosító elsőrendű árvízvédelmi mű jogszabályi előírásoknak megfelelő kiépítése. Az árvízvédelmi fejlesztést a 2020. évben az Országos Vízügyi Főigazgatóság valósítja meg, a kiépülő árvízvédelmi létesítmények hosszú távú vagyonkezelését és fenntartás-üzemeltetését pedig igazgatóságunk látja majd el. A terepi kivitelezés hamarosan megkezdődik a régészeti feltárásokkal és az árvízvédelmi zsilip kialakításához szükséges mélyépítési munkákkal.

(Maller Márton)

PROJEKT JEINK

Elkészült az Árpási szivattyútelep mozgó gerebének beépítése

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és több vízügyi igazgatóság közreműködésével került sor az Európai Unió társfinanszírozásában a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében a „Belvízvédelmi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója” KEHOP-1.3.0-15-2016-00011/ tárgyú beruházásra.

A napjainkban egyre gyakoribbá váló rendkívüli időjárási események komoly károkat okozhatnak. Az ezáltal létrejövő szélsőséges helyzetek mérséklését célozta meg a belvízelvezető szivattyútelepek korszerűsítése, melynek keretében az előregedett, illetve nem megfelelő kapacitású vagy üzembiztonságú létesítmények alkalmas műszaki állapotának megteremtése volt a feladat.

A projekten belül lehetőséget kapott az igazgatóságunk működési területén lévő Árpási szivattyútelep korszerűsítése is. A munkát 2019 októberében kezdte meg a vállalkozó, a műszaki átadására 2020. február 5-én került sor.

Az Árpási szivattyútelep a Rába balparti töltését keresztező Vág-Sárdos-Megág csatorna torkolatánál épült 1958-ban. A szivattyútelep feladata az Árpás és Vág között húzódó belvízöblözet mentesítése olyan magas vízállás esetén, amikor a gravitációs kivezetés lehetősége megszűnik.

Korábban a jelentős mennyiségű uszadék szivattyútérbe kerülésének megakadályozására ún. fix gerebeket használtak, melyeket csak gereblyével lehetett tisztítani.

A projektnek köszönhetően a létesítményhez villanymotor meghajtású gerebeket építettek, melyek a jövőben kiváltják az uszadék munkaigényes kézi eltávolítását. A térség belvízi helyzetén javít azáltal, hogy a műtárgynál nem halmozódik fel az uszadék, így megvalósulhat a Vág-Sárdos-Megág csatornán érkező belvizek folyamatos, zavartalan áttemelése. A beavatkozás egyaránt szolgálja a környezeti értékek védelmét, a vizek jó ökológiai, vízminőségi állapotának elérését, a vizek kártételei elleni védelmet.

A projekt hosszú távú célja a belvízi előntések nagyságának és idejének csökkentése, a károkozások mérséklése, az üzemeltetési és védekezési költségek csökkentése, a főművek védképességének hosszútávú megőrzése. Közvetlen cél volt a belvízelvezető hálózat legkritikusabb pontjainak rekonstrukciója, melyhez az Árpási szivattyútelepnél történt fejlesztés egyértelműen hozzájárul. (Szabó Miklós)

MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG

A Magyar Hidrológiai Társaság Győri Területi Szervezete 2020. február 25-én tartotta meg idei első előadójelentését. Németh József, elnök beszámolt a tavalyi év tevékenységéről, a szervezet jelenlegi gazdasági helyzetéről és ismertette a 2020. évi munkatervet, melyet a tagság egyhangúlag elfogadott. Az előadójelentésen végzős egyetemisták mutatták be gyakorlatorientált diplomamunkáikat. Ugyanezen a napon tartottuk ezévi vezetőségi ülésünket is.

Sajnos az elmúlt hónapokban több idős tagtársunktól is örök búcsút kellett vennünk. Róluk, tevékenységükről szeretnénk e sorok között is megemlékezni.

Bognár Pál (1937-2019), vízépítő mérnök. Technikusi oklevele megszerzése után egy évig az FM Építő Szerelő Vállalatnál, majd egy évig a Győr Megyei Állami Építőipari Vállalatnál dolgozott. 1960-tól a GYŐRITERV-nél helyezkedett el, ahol statikus szerkesztő, majd tervellenőr volt 1986-ig. Ekkor került igazgatóságunk Műszaki Tervezési Osztályára, s innen ment nyugdíjba 1994-ben. Többek között foglalkozott a szigetközi hullámtéri vízpótlással, töltésmegerősítésekkel, víziközmű tervezésekkel. Az MHT-nak 1964-től volt tagja. A Győr-Moson-Sopron Megyei Mérnöki Kamara 2014. május 6-án „örökös tag” címet adományozott részére, amellyel kifejezte a mérnöktársadalom elismerését, a mérnöki kamarában végzett kiemelkedő munkáját és magatartását.

Hartványi Jenő (1928-2019), üzemmérnök. A középiskola elvégzése után a Ferihegyi Kísérleti Műhelybe került repülőgépszerelő tanoncnak. Többszöri költözés után a világháború vége Németországban érte. Félévi amerikai hadifogság után 1945 októberében tért haza. 1947-1950 között a győri textilgyárban kapott munkát. 1954-ben került a Vízügyi Igazgatósághoz, mint műszaki rajzoló. Később geodéta lett, majd a mérnöki diploma megszerzése után tervezőként, később az igazgatóság Műszaki Tervezési Osztályán osztályvezető-helyettesként tevékenykedett. 1988-ban vonult nyugdíjba. Felelős tervezője volt a Győr városi árvízvédelmi beruházásnak, a Rába Győr-Árpás közötti töltéserősítésnek, a Rábca torkolatáthelyezésnek és a Mosoni-Duna püspökerdei átmetésének. Munkája elismeréseként Kiváló Dolgozó és Árvízvédelmi Emlékérem kitüntetésekkel kapott. Az MHT-nak 1965-től volt tagja. 2018-ban megkapta a Nemzeti Közszolgálati Egyetem 50 éves jubileumi diplomáját.

Várday Nándor (1930-2020), vegyész-mérnök. Győri középiskolai tanulmányait követően 1953-ban Veszprémben szerzett vegyész-mérnöki diplomát. 1957-ig a Zagyvapálfalvai Üveggyárban, majd 1957-1959 között a Medikor és a Tűzálló Ipari KTSZ-nél dolgozott, 1959-1962 között pedig a Komárom megyei Építőipari Egyesülésnél. 1962-ben került igazgatóságunkhoz, mint laborvezető, s innen ment nyugdíjba 1990-ben. Nagy szerepe volt a vízminőségvizsgáló laboratórium beindításában. Munkája során felmérték az igazgatósági terület felszíni és felszín alatti vízkészleteinek vízminőségi állapotát és ezt évente ellenőrizték. 1969-ben elvégezte a Budapesti Műszaki Egyetem Vízellátási és Csatornázási szakmérnöki szakát. Munkája elismeréseként 1976-ban Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesült. Az MHT-nak 1996 óta volt tagja. Minősített sakkjátékos, a házi versenyek résztvevője, a sakkcsapat első táblás játékosa volt.

HATÁRVÍZI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÉDUVIZIG TERÜLETÉN

A Magyar-Szlovák Határvízi Bizottság Duna Albizottsága február 10-13. között tartotta tárgyalását, amelyen megtörtént a 2019. évi építési tevékenység, kőszállítások és kotrások elszámolása, a hajózási hatóságok és szakértők jelenlétében megvitatották a szlovák fél által készített 2020. évi kotrasi tervet és a Duna folyam 1811-1708 fkm közötti szakaszának 2020-2021. évi hajóút kitzési tervét. A felek kölcsönösen beszámoltak a közös határszakaszt érintő projektek aktuális állásáról. A programban többek között szerepelt az EU Árvízi Irányelv alapján készült 2019. évi országjelentésről szóló tájékoztatás, Dunakiliti térségének árvízvédelmi és jég elleni védekezési tervének aktualizálása, valamint a közösen benyújtott RENORA (Oroszvár-Rajka belvízcsatorna rehabilitációja) projekt bemutatása.

A Magyar-Osztrák Vízügyi Bizottság következő albizottsági ülése 2020. április 21-24. között lesz.

(Fedorné Czajlik Erzsébet)

A mi „műtárgyunk”

BŐSÁRKÁNYI SZIVATTYÚTELEP

A Bősárkányi szivattyútelep 1905-1907 között épült a Rábca jobb partján a Szegeci-csatorna torkolatában. Feladata a csatorna belvízöblözetének belvízmentesítése.

A II. világháborúban az épületet bombatámadás érte, mely következtében 1945-ben tönkrement a kazánház és annak teljes berendezése. Az épségben maradt szivattyú hajtására egy orosz tankból kiszertelt amerikai diesel motort építettek be egy német lövegszállító alvázára téve, mely által a szivattyútelep 1947-re újra üzemképessé vált. Időközben részleges felújítási munkákat végeztek, melyet 1964-re fejeztek be. A szivattyú az 1980-as évek közepéig üzemelt, még ma is megtekinthető a helyszínen, felületén a lövések nyomai jól láthatók.

A kedvezőtlen üzemi tapasztalatok szükségessé tették a szivattyútelep teljes felújítását, amelyre 1994-1996 között került sor. A kapacitása 2,4 m³/s, mely elegendő a térségben keletkező belvizek áttemelésére.

Legutóbb 2019. május 31-től június 2-ig üzemelt a szivattyútelep II. fokú belvízvédelmi készütség keretében.

(Kisgyörgy-Sáfár Anikó)

Tallózó

Beszámoló
a zaragozai
konferenciáról

2019. december 10. és 14. közt részt vehettem az EU Innováció Konferencián Spanyolországban. A konferencia főrendezője az Európai Bizottság, helyszíne ebben az évben Zaragoza és ezért a fő szervező Aragónia kormánya volt. Több, mint 700 résztvevő regisztrált az Európai Unió és a világ egyéb országaiból. Magyarországról négyen vehettünk részt az OVF és még két másik vízügyi igazgatóság munkatársaival. (ld. fotó)

A zaragozai Kongresszusi Palotában megtartott konferencia fő témája a vizek szennyezése elleni küzdelem felgyorsítása és a klímaváltozás vizekre gyakorolt hatásaira való felkészülés fokozása volt.

Az első nap 34 különböző témájú szekcióülést tartottak. A „MAR” (célzott felszín alatti vízutánpótlás) rendszerekről szóló szekción vettem részt. Előadások hangzottak el spanyol, holland, német, portugál, olasz és máltai szakemberek részéről (egyetemek, illetve a Nemzetközi Hidrogeológiai Egyesület IAH képviselői) arról, hogy hogyan lehet sikeresen alkalmazni a MAR rendszereket a klímaváltozás káros hatásainak enyhítésére. Számos esettanulmányt mutattak be pl. Brazíliából, Itáliából, Chiléből.

A konferencia fő napján plenáris ülésen tartottak előadásokat az Európai Bizottság, az ENSZ és a rendezvény házigazdájaként az aragón kormány és egyéb szakkégek képviselői. Szorgalmazták a fenntartható vízgazdálkodás célkitűzéseinek elérését, a vizek mennyiségi és minőségi védelmét.

Majd moderált beszélgetések, illetve viták következtek a privát szektor tevékeny részvételéről a fenntartható vízgazdálkodásban, majd az innovációs lehetőségekről a vizek szennyeződésének megelőzése vagy tisztítása területén. Moderált vita keretében ismertették a jövő lehetőségeit a kutatás és az innováció szempontjából. A vitánál felhasználták a Horizon 2020., LIFE és az egyéb EU által finanszírozott projektek tapasztalatait.

A harmadik napon tanulmányi kiránduláson vettünk részt, melynek keretében megtekintettük az Alto Aragón Öntöző Rendszer néhány helyszínét, a Sotonera hidraulikus erőművet és az El Bason szélfarmot.

A hivatalos programok mellett jutott egy kis időnk a város felfedezésére is. Megtekintettük a Pilar Bazilikát, az Aljaferija palotát, sétáltunk a történelmi belváros utcáin. Megnéztük a zaragozai Aquariumot. Adventi időszak lévén esténként volt alkalmunk élvezni a karácsonyi vásár hangulatát.

A konferencia és az egész út remek szervezésű, nagyon érdekes és nagy élmény volt.

(Mohácsiné
Simon Gabriella)

Sajó Elemér
pályázat

Vízépítő technikusok nyertek I. helyet a Sajó Elemér Pályázaton

A győri SZC Hild József Építőipari Szakgimnáziuma 2010 óta folyamatos képez vízépítő technikusokat, ahol igazgatóságunk több szaktekintélye is tanít. Az oktatók között van Kertész József okl. mérnök, nyugalmazott szakértőnk is, aki konzulensként működött közre a képzésben részt vevő két tanuló, Szlukovényi Anna és Telek Bence Lajos pályázati anyagának elkészítésében. Anna időközben Tatai Szakaszmérnökségünkre nyert felvételt vízrajzi ügyintézőnek.

A diákok a „Fertő, a határtalan kultúrtáj” és „A Fertő tó vízgazdálkodási problémáinak feltárása és bemutatása” címmel elkészített munkájukkal a 2018/2019. évi országos Sajó Elemér Pályázaton I. helyezést értek el.

Az ünnepélyes díjkiosztásra a budapesti Kossuth Klub nagytermében 2019. november 19-én került sor, melyen Dr. Szlávik Lajos a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke adta át a díjakat.

A tanulóknak és szakértőnknek ezúton is gratulálunk a közös munka méltó elismeréséhez! (Szabó Henriett)

Díj a vízügyi szolgálatért

Igazgatóságunk 2015-ben hozta létre az Észak-dunántúli Vízügyért Díjat, melynek átadására minden évben az évzáró igazgatói értekezleten kerül sor. A díjat mindig két munkatársnak ítélik oda dolgozói javaslatok elbírálása alapján, mellyel a vezetőség a vízügyi szolgálatban folytatott kiemelkedő egyéni tevékenységet és teljesítményt jutalmazza.

2019 decemberében az ünnepi évzáró értekezleten Tardos András, felszín alatti vízkészlet-gazdálkodási referens és Orbán Sándor, gátőr (Hansági Szakaszmérnökség) vehette át az oklevelet és a díjat szimbolizáló bronzéremet Németh József igazgatótól Győrben az alábbiakban ismertetett eredményeiért:

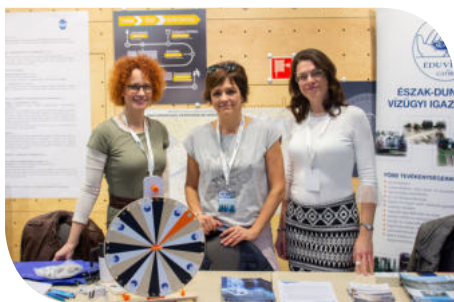

Tardos András (ld. a fotón balra) 20 éve tartó folyamatos felkészültséggel, nagy szorgalommal és teherbírással, megoldásorientált munkájáért, ügyfélbarát, segítőkész magatartásáért, a kapcsolódó szakterületeken szereshető tudásra való nyitottságáért, összességében kimagasló szakmaszeretetéért, lojalitásáért és az igazgatóság iránti elkötelezettségéért.

Orbán Sándor (ld. a fotón jobbra) közel 40 éve tartó lelkiismeretes, magas színvonalon végzett széleskörű területismerettel rendelkező gátőri munkájáért, a gépesített földműfenntartás szervezésében, irányításában és hatékonyságának kialakításában tanúsított kimagasló munkavezetői tevékenységéért, a közfoglalkoztatási program gyakorlati bonyolításában nyújtott kiemelkedő teljesítményéért, saját és társigazgatóságoknál vízkárelhárításban tanúsított példaértékű hozzáállásáért és munkavégzéséért.

Ezúton is köszönjük a kollégák színvonalas teljesítményét és gratulálunk az elismeréshez! (Szabó Henriett)

Kitüntettjeink

Állásbörze a
Széchenyi
István
Egyetemen

2019-ben először a vízügyi ágazat is képviseltette magát a november 19-én Győrben megrendezett Széchenyi Egyetem XIV. Regionális Állásbörzéjén.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és igazgatóságunk képviselői egész nap fogadták az érdeklődő hallgatókat, akik megnézhettek a vízügyi tevékenységről készült filmeket, információt kaphattak, hogyan épül fel az ágazat országszerte és itt a régióban, valamint melyek azok a kulcsterületek, ahol a vízügy tevékenykedik. Megtekinthették a 2013-as nagy árvízkor készült kárelhárítási fotókat és számos kiadvánnyal térhettek haza, melyből jobban megismerhették a mindennapi munkánkat.

Igazgatóságunk elsősorban a szakirányon tanuló vagy arra készülő hallgatóknak kínált szakmai gyakorlatot illetve későbbi munkahelyi lehetőséget, de minden érdeklődőnek szívesen meséltünk magunkról illetve gyűjtöttük be az önéletrajzokat további megüresedett helyek betöltésének reményében.

Igazgatóságunk fontosnak és hasznosnak értékelte ezt a jelenléteket, mert ezáltal közvetlenül tudta megszólítani a potenciális munkavállalóit, hiszen az egyetem és a vízügyi ágazat között egyre szorosabbá válik a kapcsolat.

(Szabó Henriett)

Az ENSZ 1993-ban március 22-ét a Víz Világnapjának nyilvánította, melynek célja, hogy gondolkodásunk középpontjába kerüljön ez a nélkülözhetetlen természeti kincs.

A 2020. év témája a klímaváltozás, melynek negatív hatásai ellen az emberek, az ipar, a mezőgazdaság és a vízkincs védelme közötti egyensúly megteremtésével, a Föld vízkészletének megővésével tudunk küzdeni a leghatékonyabban. **„Mindenkinek van feladata!”** – a vízügyi ágazat ebben az évben ezzel a jelmonddal hívja fel a figyelmet a víz fontosságára.

Idén március 16-20-ig tart az ún. iskolai roadshow, melyet már negyedik éve szervez meg igazgatóságunk partnereivel, a Győri SZC Hild József Építőipari Szakgimnáziummal és a Pannon-Víz Zrt.-vel. Idén is sor kerül Győr-Révfaluban az árvízi emlékmű hagyományos koszorúzására fenti partnereink mellett Győr Megyei Jogú Várossal és a Magyar Hidrológiai Társaság Győri Területi Szervezetével. Több éves hagyománnyá vált a nyilvánosan is meghirdetett gátórfutás, mely a Víz Világnapi rendezvényhét lezárásaként péntek délután 15:30-kor kerül megrendezésre Győrben az Aranypart I-en.

Víz
Világnapja
2020

(Szabó Henriett)

EZT OLVASTAM. . .

Ijjas István: Integrált vízgazdálkodás; A hidrinformatika születése – Európai és globális integráció

Az OVF Vízügyi Tudományos Tanácsának a „Jövőépítés a vízgazdálkodásban” című sorozatában a hazai vízgazdálkodás kiemelkedő tudósai foglalják össze az életművüket. Bemutadják mivel és hogyan járultak hozzá a vízgazdálkodás jövőjének az építéséhez, tanulságot a jövőt építő új generációk számára. A most megjelenő kötet szerzője Ijjas István, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízgazdálkodási és Vízépítési Tanszékének professzor emeritusa, aki a még ma is alkotó pályáját nagy részben az egyetemen töltötte, mérnök generációk szakmai tudását és szemléletét formálta.

A kötet főcíme az „Integrált vízgazdálkodás” arra utal, hogy azok a tevékenységek és módszerek, amelyekről ír, valamilyen formában és mértékben mind az integrálás – a ma divatos szóhasználattal élve – jó gyakorlatai közé tartoznak. „A hidrinformatika születése – Európai és globális integráció” alcímet, azért viseli a kötet, mert ezek a vízgazdálkodás elmúlt ötven évének a legnagyobb újjdonságot jelentő és a legnagyobb változásokat hozó tényezői közé tartoztak, és ezekkel foglalkozott a legtöbbet szakmai pályafutása alatt.

A szerző a könyvben leírja, hogy a vízügyi szakember munkája együttműködésben, párbeszédben kell, hogy gyökerezzen. Az integrált vízgazdálkodáson belül felhívja a figyelmet a szakmai-tudományos szervezetek jelentős szerepére az integrált vízgazdálkodási módszerek terjedésében, illetve a vízgazdálkodásra, mint a víztudományok külön szakterületének kialakulására Magyarországon.

A digitális vízgazdálkodás, a „big data” algoritmusok elterjedésének küszöbén állunk. A kötet bemutatja a számítástechnika (mai szóhasználattal hidrinformatika) oktatásának és alkalmazásának tanulságos kezdeteit a hazai vízgazdálkodásban, valamint a számítógéppel segített vízgazdálkodási tervezéshez és döntéshozáshoz általa kidolgozott modelleket, módszereket, és programokat.

A ma már vitathatatlanul megjelent globális vízválság megfékezésének talán egyetlen átfogó eszköze az integrált vízgazdálkodás. Lényegének megértéséhez, a napi vízgazdálkodás legfontosabb problémáinak megoldására való alkalmazásához nyújt segítséget a szerző. Rámutat arra, hogy a Víz Keretirányelv szerinti vízgyűjtő-gazdálkodás fontos eredményeket hozott, de az igazán integrált vízgazdálkodásnak a gazdasági és szociális célok teljesítéséhez szükséges vízgazdálkodási intézkedéseket is meg kell valósítania.

A szerző a könyvet egyetemi hallgatóknak, volt tanítványainak és munkatársainak, valamint a víztudományok szakértőinek és szakpolitikusainak is ajánlja. Felajánlja a segítségét azoknak, akik a könyvben bemutatott modelleket és módszereket alkalmazni kívánják.

A könyv az OVF támogatásával készült. A kötet szép kiállítása, gondos kivitelezése a Typotex kiadót dicséri.

Belső pályázatok

A pályázatokat igazgatóságunk **saját dolgozói körében** hirdette meg. Valamennyi pályaművet, javaslatot a **pr@eduvizig.hu** e-mail címre várjuk.

FOTÓPÁLYÁZAT

Téma: Igazgatóságunk területén lévő vízfolyások természeti környezetükkel együtt és/vagy egy vizes élőhely élővilága (madarak, vízi élőlények) esetleg vízgazdálkodási létesítményekkel együtt. A fotók mérete max. 30 MB, felbontása legalább 2848x4288-as képpont. Egy pályázó maximum 5 fotót küldhet be. **A pályázat folyamatos, nincs határidő.**

INNOVÁCIÓS DÍJ PÁLYÁZAT

A pályázat célja: a 2019. évben megvalósult vagy a 2020. évben megvalósítható olyan jelentős innovációs megoldás(ok) elismerése, mely az igazgatóság valamely egysége/munkatársa műszaki/technikai/fizikai munkafolyamatainak fejlesztésére irányul nagyfokú hatékonyság elérésével. A pályázat tárgyának legalább egyféleképpen bizonyíthatóan segítenie kell a napi munkavégzést az alábbiak közül:

- praktikus, egyszerű kivitelezést igénylő (önerővel vagy valamilyen reálisan elérhető anyagi/vezetői/technikai támogatással),
- költségmegtérülést eredményez
- időmegtérülést eredményez
- bonyolult munkafolyamatot egyszerűsít
- fizikailag könnyíti a munkát

Az ötlet vonatkozhat egy teljes, de akár egy munkafolyamat részére is, ami végső soron hozzájárul a teljes munkafolyamat hatékonyságához. A pályázat benyújtási határideje **2020. május 31.**

OKTATÁS, KÉPZÉS, TANFOLYAMOK

Szaktmérnöki képzések a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kara 2020. márciusi kezdéssel szakirányú továbbképzést (szaktmérnök képzést) indít árvíz- és belvízvédelem, valamint vízrajz szakokon. A levelező formájú tanfolyamok időtartama 4 félév.

Az ár- és belvízvédelmi szakirány követelményeit sikeresen teljesítő hallgatók képesek lesznek az árvíz- és belvízvédekezés helyszíni operatív irányítására, továbbá szakfeladatok önálló megoldására a védekezést irányító szervezet keretében. El tudják látni a szakterületen jelentkező fejlesztési és üzemeltetési feladatokat, a tervezői, szakértői, valamint az építési műszaki ellenőri ismeretek elsajátításával pedig a jogosultságok megszerzését is megalapozhatják.

A vízrajzi szaktmérnöki képzés a vízrajzi mérőhálózatok tervezésére és üzemeltetésére, valamint a korszerű mérés technikai, adatfeldolgozási és adatkezelési feladatok ellátásához szükséges ismeretek megszerzésére biztosít lehetőséget.

A tanfolyam célja továbbá, hogy a hallgatók elsajátítsák és – akár irányítóként is – alkalmazzák a döntés-előkészítő javaslatok összeállításának, a vízrajz és vízgazdálkodás témaköreibe illeszkedő projektek tervezésének és bonyolításának, valamint a pályázatok menedzselésének korszerű gyakorlatát.

Igazgatóságunk az ár- és belvízvédelmi szaktmérnöki képzésen Vezsdel Alex és Albrecht Gergely, a vízrajzi szaktmérnöki képzésen pedig Szurdi Tamás kollégánk továbbtanulását támogatja.

(Dömötör Szilveszter)

2019. év végén is részt vettünk Baján az egyetemi Nyílt Napon

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kara 2019. december 4-én ismét Nyílt Napot tartott Baján. Az eseményen az Országos Vízügyi Főigazgatóság és mind a 12 vízügyi területi igazgatóság – köztük igazgatóságunk is – képviseltette magát.

Országszerte számos középiskolából érkeztek tanulók, hogy megismerjék a Kar által kínált képzéseket.

A megnyitó és szakmai előadások után az érdeklődők találkozhattak a hallgatókkal, bejárhatták a Campus területét, az aulában pedig a vízügyi ágazat standjainál megismerkedhettek az igazgatóságok fő tevékenységeivel.

Igazgatóságunk árvizes, vízrendezési és öntözési, valamint vízvédelmi és vízgyűjtő-gazdálkodási szakágazata is képviseltette magát. Kollégáink örömmel meséltek az egyes területeket érintő feladatokról fotókkal, ábrákkal szemléltetve a napi munkát.

Reméljük, ez a nap is hozzájárult ahhoz, hogy az ágazat minél szélesebb körben ismertté váljon és egyre több diák gondolja úgy, hogy érdemes ezt a szakmát választani továbbtanuláskor.

(Szabó Henriett)

A Széchenyi Egyetem Építész- Építő- és Közlekedésmérnöki Karának Infrastruktúra Építőmérnöki Msc levelező szakán 2018. őszén indult el az első olyan képzés, ahol már vízépítési specializációt is lehetett választani. Az első „vizes” évfolyam idén januárban fejezte be tanulmányait és készítette el a diplomamunkáját.

2020. február 3-án összesen tízen tettek sikeres államvizsgát, közöttük többen jelenleg is a vízügyi ágazatban dolgoznak.

A képzés természetesen folytatódik. A tavaly beiratkozott új évfolyamból több, mint húsz hallgató választotta a vizes képzést.

Igazgatóságunk dolgozói más vízügyi szakemberekkel együtt aktívan részt vesznek az oktatásban, ezzel segítjük a gyakorlatorientált képzést.

(Sütő László)

Személyügyi hírek

ÚJ MUNKATÁRSAKAT KÖSZÖNTÜNK

- Fekete Krisztina - Hansági Szakasz mérnökség
- Kovács Gyula - Rábai Szakasz mérnökség
- Kovács József Péter - Tatai Szakasz mérnökség
- Kreiter Imre - Műszaki Biztonsági Szolgálat
- Lehel Petra - Közgazdasági Osztály
- Németh Zoltán - Hansági Szakasz mérnökség
- Novitz Erika Dolli - Szigetközi Szakasz mérnökség

- Óri Zoltán - Rábai Szakasz mérnökség
- Szücs Róbert Jánosné - Hansági Szakasz mérnökség
- Tengely Ádám - Vízrendezési és Öntözési Osztály
- Tornyos István - Műszaki Biztonsági Szolgálat
- Winkler Anett - Vízvédelmi és Vízugyűjtő-gazdálkodási Osztály

Munkájukhoz sok sikert és jó egészséget kívánunk.

Nyugdíjas klub

2020. január 8-án – az elmúlt évek hagyományainak megfelelően – egy kis virslivel és pezsgővel köszöntöttük az újévet, majd az elmúlt időszak eseményeiről tartottam tájékoztatást.

2020. január 27-én vonattal utaztunk Budapestre a Szépművészeti Múzeumba, ahol a „Rubens, Van Dyck és a flamand festészet fénykora” címmel csodálatos kiállítást nézhettük meg. Ezen a kiránduláson 16 fővel vettünk részt.

2020. február 5-én megtartottuk az éves közgyűlésünket, ahol a korábban már megbeszéltek szerint megszavaztuk, hogy a klub beszűnteti jelenlegi társadalmi szervezet formáját, tekintettel arra, hogy a vezetőség – koránál fogva – nem képes az ezzel járó adminisztrációs terheket viselni. A továbbiakban mint baráti társaság működik

tovább ugyanúgy, mint Győrben a többi nyugdíjas klub, jogszabályi kötöttségek nélkül. Ezen a közgyűlésen beszámoltunk a 2019. évi tevékenységünkről és pénzügyeink alakulásáról, majd ezután következett a 2020-as évre tervezett klubösszejövetel előadásainak és kulturális programjainak ismertetése. Végül tájékoztattam a hallgatóságot a 2020. év költségelőirányzatairól, valamint a bevételek és kiadások várható alakulásáról.

Sajnos az elmúlt két hónapban hárman is elmentek közülünk. Egy perces néma felállással adóztunk Pesztenleher Ottóné Edit emlékének, aki december végén, illetve Várday Nándor és Vajda István emlékének, akik év elején hunytak el. Emléküket megőrizzük.

(Németh Sándorné)

Közösségi élet

TÁRSASJÁTÉK DÉLUTÁN

A tavalyi évhez hasonlóan az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály idén is megrendezte a játékos közösségi délutánt 2020. február 19-én a Kálóczy téri Árvízvédelmi Központban. Sokféle társasjátékkal készülték, például Imagine, SpeedCups, SET, Activity (Original, Club Edition), Cluedo, Betűpóker, Fedőnevek, Aranyásók, Ki nevet a végén?!, Labyrinth der Meister, Carcassone stb.

Természetesen, akinek volt otthon olyan játéka, melyet szívesen megmutatott a többieknek, hozhatta magával. Az idei év újdonsága volt egy közös, tárgynyereménnyel járó forduló a KAHOOT! webes szoftverrel, mely egy saját okostelefonnal játszható kérdésválasztós játék.

A rendezvényen idén is több lelkes kolléga vett részt, melyen ismét egy igazi közösségteremtő élménnyel gazdagodtak.
(Prikler Viktória)

VADÁSZATI HAGYOMÁNYOK FELELEVENÍTÉSE

Igazgatóságunkon felmerült, hogy a régi vízügyi vadász hagyományokat jó lenne feleleveníteni. Erre való tekintettel a vadászat iránt érdeklődő kollégák részvételével 2019. december 22-re egy bokrázó fácánvadászat szerveződött. A eseményen igazgatóságunk valamennyi szervezeti egysége és nyugdíjasai is képviseltették magukat. A területre kihelyezett 50 fácánból 32-t sikerült is terítékre hoznia csapatnak. Külön öröm volt, hogy a rendezvény kapcsán Pausits Zoltán kollégánkat első fácánjának elejtése alkalmából a vadász hagyományok szerint fácánvadászá avathatták. Külön köszönet illeti Horváth Zoltán kollégánkat, vadásztársunkat, aki az 50 kihelyezésre kerülő fácánból 20 madár árának kiegyenlítését önzetlenül felajánlotta, mely nagyban járult hozzá a fent említett szép terítékhez."

A kezdeményezés olyan sikernek örvendett, hogy közkívánatra már tervezés alatt van egy újabb esemény is – egy tavaszi főzéssel egybekötött koronglövészet –, melyre minden kedves további érdeklődőt is szeretettel várunk a szervezők.

(Keserü Balázs)

Staféta

A HANSÁG SZÍVÉBEN

Kovács Mihály

1956-ban Kapuváron születtem. Gyermekkoromat Hövejen töltöttem, itt jártam általános iskolába is. A vízhez való kötődésem is innen ered, mivel a település környezete egyben egy vizes csomópont, a Kardos-ér, a Répce, a Várház-ér és a Kis-Rába közvetlen közelsége miatt. Minden gyermekkori játék és kaland a vizekhez fűződik, de a legmélyebb nyomot mégis az 1965. évi árvíz hagyta bennem.

Így aztán valószínűleg nem véletlen, hogy az általános

iskola után a győri Mayer Lajos Vízügyi Szakközépiskolába jelentkeztem. Érettségi után felvételt nyertem a Budapesti Műszaki Egyetemre, ahol 1981-ben végeztem az Építőmérnöki Kar Vízépítőmérnöki szakán.

Ösztöndíjasként 1981. július 2-án álltam munkába az igazgatóság Hansági Szakasz mérnökségén. Mérnök gyakornokként kezdtem, majd szeptemberben már az Észak-hansági öntözésfejlesztési beruházást irányítottam, mint építésvezető. 1984-ben egy évig a győri Központban dolgoztam, árvizes előadóként.

1985. január 1-jével visszakerültem a Hansági Szakasz mérnökségre, szakasz mérnökség vezető-helyettesi munkakörbe. A szakasz mérnökség, mint az igazgatóság területi szerve, végezte a területi hatósági engedélyezést és a vízügyi felügyeleti feladatokat, üzemeltette és fenntartotta az állami műveket, saját beruházásként végezte a fejlesztéseket és piaci vízépítési munkákat is végrehajtott. Az alapfeladatok közül a gépesített földművelés bevezetése és folyamatos fejlesztése jelentette a legnagyobb kihívást, mivel a vízrendszer funkcióképességének megtartása a kézi munkaerő lecsökkentésével, annak hiányában teljesen ellehetetlenült volna.

Beruházások keretében ekkor készültek – többek között – a Rábca árapasztó meder és töltései, az árvízkapu, a Homok-Sarródi és Tőzeggyári szivattyútelepek, gátórházak, mederrendezések, Fertő tó, Fertőrákosi-öböl szabályozása hidromechanizációs kotrással.

A vállalkozási feladatok közül legjelentősebb volt a Fertő tavi víziállások és számtalan település víziközmű hálózatának kiépítése, de építettünk öntözőtelepet és még tornatermet is. Jelentős esemény volt az ágazat összevonása a környezet- és természetvédelemmel. Az új társadalmi igénynek való megfeleléshez szemléletváltozásra volt szükség, mely a Hanságban országos szinten is példaértékű lett. Közös szervezetben valósítottuk meg a térség első természetvédelmi beruházását, a Fertőmenti sziki élőhely-rekonstrukciót.

1990-ben kinevezést kaptam a Hansági Szakasz mérnökség vezetői feladatainak ellátására. Ezzel egyidőben megindult a jól felépített és hatékonyan működő ágazat átszervezése,

ami egyben jelentős létszámcsökkenést is eredményezett. Leválasztásra került a környezet- és természetvédelem, vállalkozásba ment át a beruházási és piaci tevékenység. Visszakerültek igazgatósági üzemeltetésbe az öntöző-rendszerek, melyek szezonális üzemeltetésének folyamatossá tételével, a mindenkori ökológiai minimum vízhozam biztosításával, 10 évvel a Víz Keretirányelv és 19 évvel az első Vízyűjtő-gazdálkodási Terv életbelépését megelőzve megkezdődött a medrek, illetve víztestek ökológiai állapotának javítása.

Folyamatos tevékenységet jelentett a Magyar-Osztrák közös érdekeltégű feladatok végrehajtása, a Rábca-Hanság főcsatorna levezetőrendszer rekonstrukciója, a Fertőszéli zsilip átépítése és új zsilipelkezési szabályzat készítése.

Újabb vizes élőhely-rekonstrukciókat létesítettünk a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósággal 2002-ben a Nyirkai-Hanyban, 2012-ben pedig az Oslai-Hanyban. Természetesen nem maradtak el a vízkár események sem. 1996 tavaszán mértékadó belvízhelyzet alakult ki, melyet tetézett az Ikván és a Rábán egyidőben levonuló árhullám. Közben a Fertő tó vízszintje elérte a szabályozástól (1965) számított maximumát. Az elöntött terület nagysága 2 nap alatt meghaladta a 30.000 ha-t. A szivattyús belvízáttemelés a csúcsidőszakban napi 3 millió m³ felett volt. A védekezés fél évig tartott.

2002 nyarán aszályhelyzetet kezeltünk, majd augusztusban LNV ellen védekezünk a Mosoni-Duna jobb parton, Győr és Mecsér között. A győri vízállás meghaladta a Fertő tó aktuális vízszintjét, de az árvízkapu zárásával mentesíthető volt a teljes Hansági vízrendszer.

Újabb kihívást jelentett, hogy a Fertő tó vízszintje 2003-ban elérte a szabályozástól (1965) számított minimumát, ami kapcsán fellángoltak a tó vízpótlásával kapcsolatos elképzelések, melyeket kezelni kellett.

Ezután egymást követték a védekezési munkák az ország egész területén. Volt időszak, hogy a személyi állomány 80%-a elvezénylésre került és a maradék létszámmal kellett ellátni a területi vízgazdálkodási feladatokat.

Majd jött a 2013-as, minden eddigi rekordot megdöntő árvíz a Dunán. Szintén a Mosoni-Duna jobb parton védekezünk, Győr és Mecsér között. Három nap alatt 4,5 km töltést építettünk vállalkozók igénybevételével, Mecsér kül- és belterületén.

A lassan 40 éve tartó szolgálat alatt szinte minden szélsőséges helyzetet megéltem, de soha nem voltam egyedül. Mindig volt mellettem egy csapat, a szakasz mérnökség kollektívája, akikkel közösen sikeresen vettük az akadályokat. Nélkülük nem lettek volna eredmények. Vallom, hogy az operatív területi vízgazdálkodás alapja a minden pontján erős szervezet, amit nem a nagyság, hanem a minőség határoz meg. Elsődleges feladatunk ennek megteremtése és megőrzése.

Aszafétabotot Kovács Richárd kollégámnak adom át, akinek felkészültségét és elkötelezettségét példaértékűnek tartom.

Egy kis történelem

„FEKETE HÚSVÉT”

120 éve, 1899-1900 telén rendkívül csapadékos időjárás volt a Rába vízgyűjtőjén. Március végén és április első napjaiban még havazott, s erre érkezett április 6-7-én egy jelentős eső. Ennek hatására Virágvasárnap jelentős árhullám indult el a Rábán és mellékvízein. Az árhullám Ragyogónál minden eddigi vízállást felülmúlva április 9-én tetőzött 450 cm-es értékkel. A Győri Hírlap április 10-i száma így tudósít: „A Rába ragyogói szakaszát az árvíz fenyegeti. Tegnap délután kirendelték a kecskédi, kenyeri-i, csengei, ostfi-asszonyfai, csánigi, niczki, vámos-családi, urai ujfalui, patyi és rábasömjéni közterőket. A Rábaszabályozó-társulat vonalain Borsodi Géza dr. igazgató a központból szakadatlanul veszi a jelentéseket és adja az utasításokat...A Rába... Ragyogónál átlépte az eddigi legmagasabb vízállást.” Másnapra a helyzet Árpás-Csécsény és Patona térségében is kritikussá vált, a védekezésre minden lehetséges erőfeszítést: „Az alispán ...a pozsonyi hadtestparancsnokságtól sürgősen egy század utaszt kért pontonokkal és ladikkokkal. Megkereste azonfölül az állomásparancsnokságot, hogy 400 főnyi gyalogságot bocsásson rendelkezésére” A katonaságon felül a csendőrséget is kivezényelték a közbiztonság fenntartása és életmentés céljából.

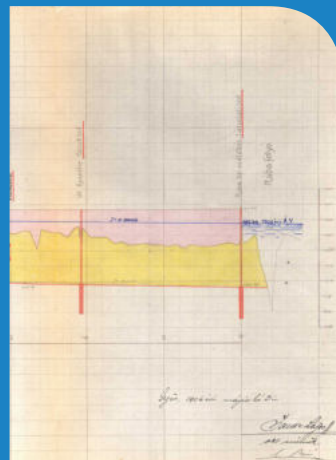
A megfeszített védekezés ellenére a víz Várkeszőnél átszakította a jobbparti töltést, s a sebesi erdőnél meghágás történt. A védekezést az időjárás tovább nehezítette, délutánra a szél feltámadt, s egyre erősödő szélvihar keletkezett. Hajnalban végül Szanyánál, majd később Bogoyoslónál is átszakította a töltést. Áradt a Répce és az Ikva is, s így a Hanság, Rábaköz térségét gyakorlatilag minden oldalról fenyegette a víz. A Répce elöntötte Himód, Endréd, Szergény és Agyagos községeket is, de veszélybe került Kapuvár, Bősárkány és Sövényháza is.

Április 12-én a felső szakasz végre intenzíven apadni kezdett. A tetőzés Győr térségében járt már. A Győri Hírlap a megfeszített munka mellett már kedvező híreket is közöl: „A töltésekre a legnagyobb éberséggel vigyáznak, mert a sok esőzés és az árvíz azokat átnedvesítette. Szanyánál még mindig védekeznek és

dolgoznak a lokalizáláson. A ragyogói vízostó művet az árvíz erősen megtámadta, nagy erőfeszítéssel dolgoznak megerősítésén. A Rába mindenütt apad.” Az apadás 14-ére tette lehetővé, hogy Árpásnál a mentett oldalról a vizet a mederbe visszavezessék. Ennek érdekében a töltéseket átvágták.

Mint minden rendkívüli árvíz, így ez is átértékelte az eddigi adatokat. Az árvízvédelem és a térség nagyobb biztonsággal történő mentesítése ismét elsődleges feladatul lett a társulatnak. A jelentősebb károk a folyó bal partján keletkeztek. Magyarányú töltésmagasítás kezdődött, melynek tervei 1905-re készültek el. „Az 1900.ik évi árvíz a Rába védtöltései mentén több szakaszon ... oly magasságra emelkedett, hogy azt már áthágással fenyegette, miért is a védtöltések mögött lévő ártér biztonsága okából a védtöltéseket emelni és erősíteni kell...elegendőnek mutatkozik, ha a védtöltések ezen árvíz fölött 0,6 méter magasságra...fognak kiépíttetni.” A töltésmagasítás és töltéshosszabbítás 1905-1910 között elkészült.

A rendkívüli áradás során a Répce szintén jelentős területeket öntött el. Hagyományos szabályozási eszközökkel a lefolyást nem lehetett már javítani, ezért „a Répceze árvize által okozni szokott rongálások megszüntetése végett elhatározatott, hogy a Répceze árvize 15 m³ kivételével egy árapasztó csatorna létesítésével a Kecskédi híd alatt lévő 25-26 kilométerek között a Rábába fog bevezettetni.” (ld. illusztráció) A mai Répce-árapasztó csatorna a korabeli térképeken Gróf Cziráky Béla csatorna elnevezéssel szerepel, adózva a társulat 1911-ben elhunyt elnöke emlékének. (Sütheő László)

IMPRESSZUM

KIADÓ:

FELELŐS KIADÓ:

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG VEZETŐJE:

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

FOTÓ:

CÍM:

TELEFON:

E-MAIL:

NYOMDA:

Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Németh József, igazgató

Sütheő László, műszaki igazgatóhelyettes

Dömötör Szilveszter, Fedorné Czajlik Erzsébet,
Gombás Károly, Huszár Andrea,
Kisgyörgy-Sáfár Anikó, Szabó Henriett,
Szabó-Horváth Ágnes

Horváth Szabina és ÉDUVIZIG archívum

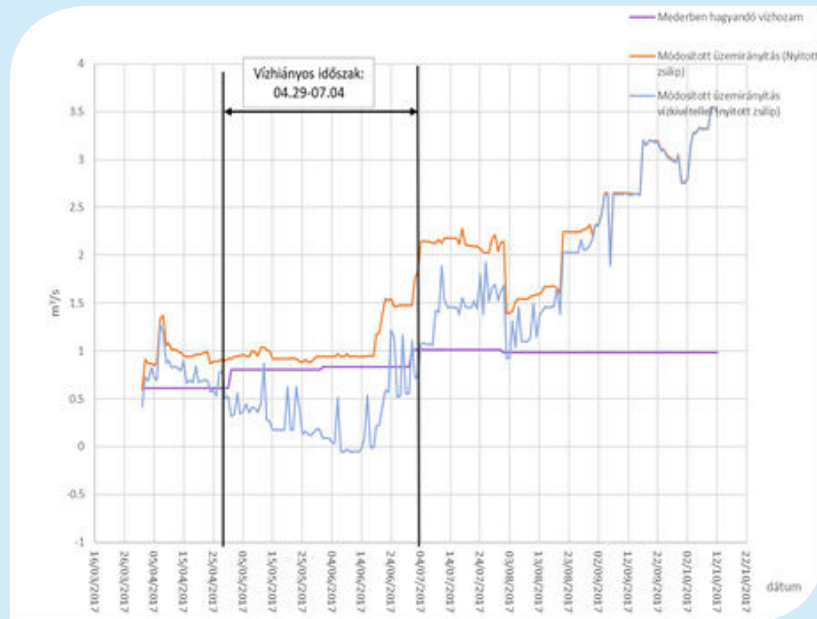
9021 Győr, Árpád út 28-32.

96/500-000

titkarsag@eduvizig.hu

Duna-Mix Kft., Vác

A vizsgált szelvényen az öntözési idény minden hónapjára MHstat programmal meghatároztam a Q80%-os vízhozamot, melynek 2/3-ad része az ökológiai kisvízszint. Ezt az értéket vettem mederben hagyandó vízmennyiségnek, és vettem össze a vízkivétel után alakuló vízhozammal a fent említett vizsgált szelvényben. Így képet kaptam a vizsgált perióduson belül a vízhiányos időszakról.

Mivel az alap vízkészlet-gazdálkodási modell ideális esetben tartalmazza az üzemirányítást, így a vízkormányzó műtárgyak üzemrendjeinek változtatásának eredményeit elemezhetjük.

Jelen vizsgálat készítésekor a górcső alá vett vízrendszernek csak kis részére állt rendelkezésre a „termény raszter állomány”. Fontos a vizsgálatot megismételni, mikor a teljes területre elérhetőek lesznek a szükséges adatok.

Egyéb térinformatikai adatokkal még pontosabb eredmény kapható. Térinformatikai eszközökkel (például ARCGIS) számításba vehetők a következők akár minden növényraszterre, automatizáltnan:

- Talajvíz állapota (részletes talajvíztérkép)
- Részletes meteorológiai adatok, idősorok akár páratartalom is figyelembe vehető.
- Nagy felbontású mezőgazdasági talajtérkép
- A talajművelés területi eloszlása (a talaj vízháztartását erősen befolyásolja)

A globális változások és a fenyegető vízválság közeledtével fel kell készülni a készlethiányra. A dinamikus vízgazdálkodás társadalmi támogatottsága rohamosan növekszik. 2019. október 30-án az Országgyűlés elé került az öntözéses gazdálkodásról szóló törvényjavaslat, amelynek a gazdák kérésének megfelelően egyik legfőbb alapelve, hogy az öntözés közérdek. Az Agrárminisztérium célja az öntözéses gazdálkodás elterjesztése annak érdekében, hogy a gazdák rugalmasan tudjanak alkalmazkodni az időjárás okozta kihívásokhoz, és tovább javuljon a mezőgazdasági termelés hatékonysága.